

URKIZA Ana, *Gela ilunetik,*

Hiria & Egan, 2000.

Iguriki zaio

txalupa eguzkiari

goizaldeko bainuan.

Haitzuloko mitoak dio, ezagutzarik edo esperientziarik ez duen pertsona bat hormara begira jarriz gero eta horma horretara irudi ezberdinak proiektatuz gero (demagun, su aurrean dantzan dabilen norbaiten isla), esperientzia edo ezagupenik gabeko izaki horren sormen ahalmena sustatu egiten dela. Izaki horren sormena, balitekeela, esperientzia dugunok ezagutzen dugun errealtatetik at kokatzea; balitekeela, irudimenak, usteak edo beldurrak eragindako errealtate berri bat asmatzea...

Imajina dezagun orain, ezagutza edo esperientzia (eskarmen-tua) duen pertsona bat, idazle bat, goizaldean, gela ilun batean, leihotik sartzen zalon argia edo flexo txiki bat lagun duela. Ikiltasunak gogoeta egitera gonbidatzen du, birpasatzera, esperientziak hausnartzera, egindakoak eta egin gabe utzitakoa birbazkatzera... Bere burua aurkitzera, azken finean.

Bada, idazle hori ni neu naizela esan nezake. Goizaldeko orduetan, leiho aldamenen jarri eta aurreko egunak eskaini dizkidan errealtate puskak edo flashak aztertuz, gozatuz eta sufritud.

Gela ilunetik, argazki instantaneoz betetako poema liburua da. Flashak dira bertan kontaktzen direnak. Flashak bertan sentitutakoak. Poesia, niretzako, sentsazio laburren deskribapena baita edo beren laburtasunean, osotasunaren ordeko sinboloa.

Sentsaziotik sentsaziora, ordea, flash batetik bestera, denbora dago tarte, distantzia luzeak daude, esperientzia ezberdinak, sentipen ugari... Poema liburuaren lehen atalean, "Bere ildoan", idazlea edo bidaztia, bidea eginez doa, denbora ulertuz, gauzez oroituz, kalek hartutakoak papereratuz, bere burua korapilatuta sentituz...

Bigarren atalean, "Bidaztia", bidazti horrek argi bat dakus; leiho irekitik itxaropen argia antzemango du, hitzean edo poesian aurkitu du bere lhesa, baita maitasunean, eta azkenean, ubeldutako sentsazioak edo esperientziak ditu gomuta.

Gela ilunetik, bizitza sentsazioetan edo bulkadetan ulertzen eta gozaten duen idazle baten ibilbidea da. Poema bakoitza bulkada bat da, poemarioa bulkada aro bat; eta iragana, esperientziaren oinarri. Poema bakoitzari orri bat dagokio, poema bakoitzari geltoki bat; poema bakoitza zalantza bat da, poema bakoitza irtenbide bat.

Gela ilunetik, argira nahi duen poema liburu da. Gauzez idatzi ondoren, idazleak hurrengo egunaren argia dastatu nahi izaten duen bezala. Bere mundutik irten eta bizi dela baieztatzea.

Ibilbide honetan, DENBORA, DENBORAREN JOAN ETENGABEA, BAKARDADEA, MAITASUN EZA, ESPAZIOAREN ESKURAEZINTASUNA, HERIOTZA ETA NORABIDERIK EZA izan ditut kezka. Arriskua eta segurtasunik ezaren irudi ostera, KALEA, GAUA ETA ABULIA erabili ditut. Arrisku eta ezinegona eta arttega sortu didaten gal hauen aurrean, babesia NIRE GELAN, KURTINA ATZETIK ZELATEAN ETA NIRE BAITANGOAREKIN HITZ EGITEAN aurkitu dut.

Ibilbide luze honetan bidalalagun izan ditudan elementu konstanteak ITSASOA, ZERUA, EGUZKIA, ILARGIA, IZARRAK, GAUA ETA EGUNA izan dira. Garrantzitsuena, denetan, noski ITSASOA. ITSASOA, kezka eta irtenbide oren iturri gisa.

Poesia bera bezala.
Poesia da hitza,
poesia ahaztura.

Poema kuttunenak:
Pintore ameslaria
Bidazti motxila hartuta
Inspirazioaren bila da abiatu...
Urrun da Joana...
Urrun da ibilia...

Paisaia margulak bisitatu ditu...
Eta azkenean,
Ametsak pintatzea
Du deliberatu.

Betiraunde,
arana mendi
bizkarrean...
Betiraunde,
Itxaropen txinparta
su hautsetan...

Hator gaudimen
ene magalera
hator, arren,
biharko penak umeltzera...

Ustea
kimera bat da,
baita Itxarotea
eta maitasun galduaren
igurikitzea...
Hobe da uztea
gorrotoa aspertzen
eta geroa egutegitik kitatzen
ametsak kolorez pintatzen baino...

Fruituak aske du uste
bere burua
zuhaitz tiranoaren behatzetatik
ihes egiterakoan,
ankerki,
lur elharren kontra
Istripatzen den arte.

Krisketa jarri diot
ametsari,
barruan
inor ere sar ez dadin.

Itxaroitearen parusiaz
maiteko zaitut
 baita
gezurraren gainean
sinatzera behartuta ere.

ixiltasuna idatziko dut
damu naizenean,
ixiltasuna
errudun epaitzen nautenean...
 Azken guraria eskatzeko tenorean
 ixiltasuna gordeko dut
hitz idatzia
-altxorren sekretua- nere baitan.

Ahaztu
nire aitaren etxea,
alde
nire oroimen idatzitik...
Enoratu
 den-denaeta hasi,
 huts hitsetik.

Mintzo naizeno
ene desira grinak ditut
aitor
bizi-indarraren sekretu.
 Ixil nadinean
desiraren sua zait iraungiko
eta heriotzaren beso sendoetan
itoko naiz
 nakar
 ahots eske.